

הוקשה כל התורה כולה לתפילין⁷⁸) — דארפן זיי זיין ד' פרשיות דוקא, גיט ג' אדער ה', און (ווי דער אלטער רבי ברענגט אראפ⁷⁹), אזבעיים על אזבעיים⁸⁰ וכו'; ועדו בנוגע לשאר המצוות —

מוז אבער די עבודה גופא (שבמדידה והגבלה) געטאן ווערן אין אן אופן פון בכל מאדך⁸¹, ופרצת⁸², שלמעלה ממדידה והגבלה, כמבואר בארוכה בכ"מ — אז עס מוז זיין די עבודה פון בכל מאדך⁸³, סיי אין לימוד התורה, סיי אין קיום המצוות, סיי אין עבודת התפלה.

און וויבאלד אז בזמן זה, אין דרא דעקבא דמשיחא, סמוך ל,עלה הפורץ לפניהם⁸⁴, איז די עבודה געווארן א הכרח וחיוב — גיט מען אויף דעם כוחות מיוחדים אויף קענען דאס דורכ-פירן, אז יעדע מצוה זאל געטאן ווערן אין אן אופן שלמעלה ממדידה והגבלה.

• • •

יט. דער קשר מיוחד צווישן ענין הצום מיט דעם היינטיקן שיעור חומש: ווי גערעדט פריער (סעיף ז-ח), איז די כוונה פון ענין הצומות (ניט צו אריינ-פאלן אין יאוש ח"ו, נאר פארקערט) צו מוסיף זיין אין תקות הגאולה — און דער ענין איז מודגש סיי בהתחלת השיעור און סיי בסיומו:

גלייך בהתחלת השיעור (אויף ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם

אלע חשבונות, האט מען די הבטחה אז הקדוש ב"ה עוזרו⁸⁵ אז מיזאל קענען גיין און טאן-און מצליח זיין העכער פון חשבון.

און נאכמער: מ'האט געגעבן אידן דעם כח וברכה, אז זיי זאלן אריינ-ברענגען דעם, ופרצת⁸⁶ וועלכן מ'האט געגעבן צו, זרעך⁸⁷ פון יעקב'ן צוואג מען מיט, הארץ (כל ארץ ישראל⁸⁸) אשר אתה שוכב עליי⁸⁹ — די פריצה פון יעדער מדידה והגבלה וחשבון

— אין עוה"ז הגשמי: דאע"פ אז די וועלט איז באשאפן געווארן דורך דעם אויבערשטן במדידה והגבלה, איז דאס געווען על מנת אז א איד דורך עבודתו אין אן אופן פון ופרצת⁹⁰, זאל ער אריינברענגען דעם, ופרצת⁹¹ אין די מדידות והגבלות פון דעם עולם.

וואס דאס איז אויך מרומז בענין ירושלים: די שלימות פון ירושלים איז פארבונדן מיט מוקפת חומה דוקא (כנ"ל) — מדידה והגבלה; ולאידך, איז דא אין ירושלים דער כח פון למעלה ממדידה והגבלה⁹² — וועלכער קומט בגלוי בפועל בגאולה האמיתית והשלי-מה ווען, פרוזות תשב ירושלים⁹³, און נאכמער אז ירושלים תתפשט בכל א"י.

יח. דער ענין הנ"ל איז אויך א הוראה אין עבודת ה' בכלל, ובפרט בימינו אלו:

אע"פ אז מצות זיינען במדידה והגבלה דוקא: מצות תפילין (וואס

83 קידושין לה, א.

84 אגה"ק סי' י"ד (קטו, א).

85 ואתחנן ו, ה. תו"א מקץ לט, ג. לקרית שלח מב, ג. דרמ"צ קס, ב. ובכ"מ.

86 כיכה ב, יג. ב"ר פפ"ה, יד וברש"י שם. אגדת בראשית ספס"ג.

78 ראה קידושין ל, ב. סוכה נב, ריש ע"ב.

79 ויצא כח, יד.

80 שם, יג ובפרש"י.

81 להעיר מאבות (פ"ה מ"ה) לא אמר כו'

המקום שאליו בירושלים.

82 זכריו ב, ח.

לישועתך (ע"ד ווי מזאגט יעדער טאג אין דאוונען (כנ"ל ס"ט) — לישועתך קוינו כל היום).

כ. די הוראה בנוגע לימינו אלו:

תורת אמת זאגט, כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה. — די גמרא זאגט בפשיטות אז דער קץ אין שוין פון לאנג דא, מ'דארף נאר האבן דעם, שעטא חדא, ורגעא חדא"י — שעה מלשון קער, איין קער"י — פון תשובה.

און דער איין קער"י לה' ולתורתו ולמצותיו ברענגט דעם, לישועתך אין אן אופן פון מהרה תצמיח, מהרה ממש, מיד" כפשוטו (שזהו לשון ההלכה).

כא. בפשטות:

ויבאלד אז, כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה — דארף יעדער איינער תשובה טאן.

און כאטש עס קען זיין אזא וואס עס וועט זיך דוכטן אז תשובה איז א שווערע זאך און ניט יעדערער איז מוכן לזה וכו' — זיינען דאס אלע טענות של שקר שאין בהם ממש. פארוואס אין בהם ממש? דערפאר וואס, עמנו א-ל"י, ובמילא איז יעדע עצה פון דעם יצה"ר, תופר"י — בטל מעיקרא"י: יעדער איד האט א חלק אלקה ממעל ממש, מ'דארף אים נאר מעורר זיין אז אין הדבר תלוי אלא בתשובה.

י. כאן תבאר פרשי הנ"ל, בקש (יעקב) לגלות את הקץ — נדפס לעיל ע' 228 ואילך.

94) סנהדרין צו, א.

95) זח"א קכט, א.

96) סה"מ קונטרסים ח"ג ע' קד. ח"ב שצו, ב.

97) ישע"ה, י.

98) ראה שיחת י"ב אדר תשל"ט הערה 45

(לקו"ש חכ"א בהוספות).

באחרית הימים"י), איז רש"י — וואס ענינו איז פשוטו של מקרא — מפרש: ביקש (יעקב) לגלות את הקץ — די גאולה האמיתית והשלימה (קץ"י פון גלות, א גאולה שאין אחר גלות"י):

און דער סיום פון דעם שיעור איז"י לישועתך קויתי ה"י — איז מפרש דער תרגום ירושלמי ותרגום יונתן בן עוזיאל (מיוסד אויף תורה שבעל פה, וואס תורה בפירושה ניתנה"י) — אמר אבונן יעקב לא לפורקני דגדעון בר יואש סכיית נפשי דהוא שעה, ולא לפורקני דשמשון דהוא פורקן עביר, אלא לפורקנא דאמרת במימך למיתי לעמך בני ישראל ל"י לפורקנך סכיית נפשי"י:

יעקב האט געזאגט (און דאס איז געווארן אן ענין נצחי און הוראה נצחית), אז לישועתך קויתי ה"י: דער קויתי"י איז ניט צו א ישועה וואס וועט קומען ע"י בשר ודם (גדעון, שמשון כו'), נאר — לישועתך"י: די ישועה וואס וועט קומען פון אויבערשטן אליין, וואס ער אליין נעמט ארויס יעדער אידן פון גלות וכמש"נ"י, ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל, דער אויבערשטער גייט מיט אידן אין גלות, און ער גייט ארויס פון גלות מיט זיי צוזאמען"י, ברענגט די גאולה אין אן אופן פון

87) מט, א.

88) ראה תודיה ה"ג ונאמר — פסחים קטז, ב.

89) מט, יח.

90) רמב"ם בהקדמתו לספרו יד החזקה.

91) כ"ה לשון הת"י. ובתיב"ע: אמר יעקב כד

חמא ית גדעון בר יואש וית שמשון בר מנח דקיימין לפרוקין לא לפרקני דגדעון אנא מסכי ולא לפרקני דשמשון אנא מודיק דפורקנהון פורקן דשעתא אלהין לפרקנך סכיית ואודיקת ה' דפורקנך פורקן עלמין.

92) ישע"ה, כו, יב.

93) ראה מגילה כט, א. פרשי נצבים ל, ג. ועוד.